

Inhoud

Auteurs	1
Voorwoord	3
DEEL 1	
ALGEMENE ASPECTEN	5
1 Ziekteconcept en classificatie	7
<i>F.R.J. Verhey, C. Jonker, J.P.J. Slaets</i>	
1.1 Geschiedenis	7
1.2 Huidige gezichtspunten	8
1.3 Syndromale versus nosologische benadering	9
1.4 Toekomstige ontwikkelingen	10
Literatuur	11
2 Epidemiologie	13
<i>M.M.B. Breteler, E.M.C. Schrijvers</i>	
2.1 Inleiding	13
2.2 Subtypen van dementie	13
2.3 Incidentie	14
2.4 Risicofactoren	15
2.5 Dementie in instellingen	20
2.6 Verwachte groei	20
2.7 Kosten	20
Literatuur	21
DEEL 2	
DIAGNOSTIEK	23
3 Klinische diagnostiek	25
<i>F.R.J. Verhey, Y.A.L. Pijnenburg</i>	
3.1 Inleiding	25
3.2 Anamnese	26
3.3 Verschillende stadia van ernst	26
3.4 Differentiële diagnose van het dementiesyndroom	27
3.5 Klinisch onderzoek van het dementiesyndroom	29
Literatuur	32

4	Neuropsychologisch onderzoek	33
	<i>I. de Koning, B. Schmand</i>	
4.1	Inleiding	33
4.2	Principes van het NPO	33
4.3	Overzicht van de cognitieve functies	35
4.4	Betekenis van het NPO voor de differentiële diagnostiek van de verschillende vormen van dementie	37
4.5	Indicaties voor het NPO	40
	Literatuur	41
5	Beeldvormend onderzoek	43
	<i>M.P. Wattjes, F. Barkhof</i>	
5.1	Inleiding	43
5.2	Modaliteiten voor structurele en functionele beeldvorming	43
5.3	Beeldvormend onderzoek bij verschillende oorzaken van dementie	45
5.4	Leidraad voor beeldvormend onderzoek in het kader van dementie diagnostiek	50
	Literatuur	50
6	Elektro-encefalogram (EEG)	53
	<i>M. Liedorp, C.J. Stam</i>	
6.1	Inleiding	53
6.2	Indicaties voor EEG-onderzoek	54
6.3	Dementiële ziektebeelden	54
6.4	Niet-dementiële oorzaken van geheugenproblemen	57
6.5	Differentiële diagnostiek	57
6.6	Andere neurofysiologische technieken	57
	Literatuur	58
7	Diagnostische instrumenten	59
	<i>J.F.M. de Jonghe</i>	
7.1	Inleiding	59
7.2	Gedragsneurologisch en neuropsychiatrisch onderzoek	60
7.3	Cognitieve (screenings)tests	60
7.4	Beoordelingsschalen	62
7.5	Tot slot	66
	Literatuur	66
	Bijlagen	69
	DEEL 3	
	BEHANDELING EN BELEID	103
8	Ketenzorg	105
	<i>J. De Lepeleire, F.R.J. Verhey, J. Slaets, C. Jonker</i>	
8.1	Inleiding	105
8.2	Belang van de eerste lijn	106
8.3	Disease- en casemanagement	107
8.4	Fragmentatie en integratie	108
8.5	Wat kan de rol van de huisarts zijn?	109
8.6	Slotbeschouwing	111
	Literatuur	111

9	Geheugenpoliklinieken	113
	<i>F.R.J. Verhey, I. Ramakers</i>	
9.1	Inleiding	113
9.2	Ontwikkeling van Nederlandse geheugenpoliklinieken sinds 1998	114
9.3	Procedure in een geheugenpolikliniek	114
9.4	Verwachtingen/toekomst	117
	Literatuur	117
10	Verpleeghuiszorg	119
	<i>J.M.G.A. Schols</i>	
10.1	Inleiding	119
10.2	Verpleeghuiszorg; ontwikkelingen vanuit de historie	119
10.3	De dementiepatiënt in het verpleeghuis	120
10.4	Relevante zorgproblemen van dementiepatiënten in het verpleeghuis	121
10.5	De verpleeghuiszorg transformeert	124
	Literatuur	126
11	Behandeling en preventie van cognitieve stoornissen	129
	<i>J. Slaets, F.R.J. Verhey</i>	
11.1	Inleiding	129
11.2	Experimentele behandelingen	129
11.3	In de praktijk beschikbare behandelingen	130
11.4	Aanbevelingen voor gebruik in de praktijk	131
11.5	Preventie	133
	Literatuur	136
12	Psychosociale interventies	137
	<i>M.E. de Vugt, M. Vernooij-Dassen</i>	
12.1	Inleiding	137
12.2	Dementie in context	138
12.3	Kiezen van een interventie	138
12.4	Psychosociale interventies voor de persoon met dementie	139
12.5	Psychosociale interventies voor de mantelzorger	140
12.6	Psychosociale interventies voor de dyade patiënt en mantelzorger	141
12.7	Conclusie	141
	Literatuur	142
13	Farmacologische behandeling van gedragsproblemen	143
	<i>W. van Zelst, F. Verhey</i>	
13.1	Inleiding	143
13.2	Voorkomen en beloop probleemgedrag	144
13.3	Behandeling meest voorkomende vormen van probleemgedrag	145
13.4	Slotbeschouwing	149
	Literatuur	149
	Bijlage	151

14	Mantelzorg	155
	<i>A.M. Pot</i>	
14.1	Inleiding	155
14.2	Noodzaak begeleiding mantelzorgers	155
14.3	Doel begeleiding mantelzorgers	156
14.4	Vroegtijdige ondersteuning mantelzorgers	156
14.5	Voorlichting en psycho-educatie	156
14.6	Psychotherapie of counseling	158
14.7	Respijtzorg	158
14.8	Gecombineerde interventies	159
14.9	Opname in een zorginstelling	159
	Literatuur	160
15	Ethische vragen	161
	<i>C.M.P.M. Hertogh</i>	
15.1	Inleiding	161
15.2	Respect voor autonomie	162
15.3	Wilsbekwaamheid	164
15.4	Schriftelijke wilsverklaringen en de rol van de vertegenwoordiger	167
15.5	Levensbeëindigend handelen bij dementie	169
15.6	Palliatieve zorg	170
15.7	Tot besluit	172
	Literatuur	172
16	Juridische aspecten	175
	<i>K. Blankman</i>	
16.1	Inleiding	175
16.2	Wilsonbekwaamheid: wie stelt die vast en wat zijn de gevolgen?	175
16.2	Vertegenwoordiging van wilsonbekwamen	176
16.3	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)	181
16.4	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet bopz)	182
	Literatuur	183
	DEEL 4	
	ZIEKTEBEELDEN	185
17	Mild cognitive impairment	187
	<i>P.J. Visser</i>	
17.1	Inleiding	187
17.2	Definities, ziekteverloop en prevalentie van MCI	189
17.3	Kliniek	189
17.4	Aanvullend onderzoek	190
17.5	Oorzaken van MCI	191
17.6	Genetische aspecten	191
17.7	Markers voor de ziekte van Alzheimer bij MCI	192
17.8	Differentieeldiagnostische overwegingen	192
17.9	Preventie en levensstijl	193
17.10	Behandeling	193
17.11	Beschouwing en toekomstperspectieven	195
	Literatuur	195

18	Ziekte van Alzheimer	197
	<i>Ph. Scheltens, W.M. van der Flier, A.M. Rozemuller, Y.A.L. Pijnenburg</i>	
18.1	Inleiding	197
18.2	Kliniek	198
18.3	De meest voorkomende symptomen bij de ziekte van Alzheimer	200
18.4	Aanvullend onderzoek	201
18.5	Neuropathologische veranderingen bij de ziekte van Alzheimer	203
18.6	Klinisch-neuropathologische correlatie	206
18.7	Pathogenese van de ziekte van Alzheimer	206
18.8	Genetische aspecten	207
18.9	Preventie en levensstijl	208
18.10	Medicamenteuze behandeling	208
	Literatuur	209
19	Frontotemporale dementie (FTD)	211
	<i>H. Seelaar, Y.A.L. Pijnenburg, J.C. van Swieten</i>	
19.1	Inleiding	211
19.2	Kliniek	212
19.3	De meest voorkomende symptomen bij FTD	212
19.4	FTD-varianten	214
19.5	Aanvullend onderzoek	214
19.6	Neuropathologische veranderingen bij FTD	216
19.7	Genetische aspecten	216
19.8	Farmacotherapie	217
19.9	Preventie en levensstijl	217
	Literatuur	217
20	Vasculaire dementie	219
	<i>R. Vandenberghe</i>	
20.1	Epidemiologie	219
20.2	Verschillende vormen van vasculaire dementie	221
20.3	Klinisch diagnostische criteria en differentiële diagnose	221
20.4	Aanvullend onderzoek	224
20.5	Neuropathologische veranderingen bij vasculaire dementie	226
20.6	Genetische aspecten	227
20.7	Farmacotherapie	227
20.8	Preventie en levensstijl	228
	Literatuur	229
21	Parkinson en Lewy-body-dementie (DLB)	231
	<i>K.L. Leenders</i>	
21.1	Inleiding	231
21.2	Kliniek PDD	232
21.3	De meest voorkomende symptomen bij PDD	233
21.4	Aanvullend onderzoek PDD	234
21.5	Kliniek DLB	235
21.6	De meest voorkomende symptomen van DLB	235
21.7	Aanvullend onderzoek	238
21.8	Neuropathologische veranderingen bij PDD en DLB	238
21.9	Genetische aspecten	239
21.10	Behandeling	240
	Literatuur	241

22	Alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen	243
	<i>P. Jue, T. Schilt</i>	
22.1	Inleiding	243
22.2	Kliniek	244
22.3	De effecten van chronisch alcoholgebruik	244
22.4	Aanvullend onderzoek	247
22.5	Differentiële diagnose	248
22.6	Neuropathologie bij alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen	249
22.7	Genetische aspecten	249
22.8	Behandeling	249
22.9	Preventie en levensstijl	250
	Literatuur	250
23	Ziekte van Huntington	253
	<i>H.P.H. Kremer</i>	
23.1	Inleiding	253
23.2	Kliniek	254
23.3	De meest voorkomende symptomen bij de ziekte van Huntington	254
23.4	Moleculaire en klinische genetica	256
23.5	Diagnostiek en de differentiële diagnose	256
23.6	Neurobiologie en neuropathologie	257
23.7	Farmacotherapie	258
23.8	Preventie en lifestyle	258
	Literatuur	258
24	Ziekte van Creutzfeldt-Jakob	261
	<i>W.A. van Gool</i>	
24.1	Inleiding	261
24.2	Kliniek	262
24.3	De meest voorkomende symptomen bij de ziekte van Creutzfeldt-Jakob	262
24.4	Varianten van de ziekte van Creutzfeldt-Jakob	263
24.5	Aanvullend onderzoek	265
24.6	Neurobiologie/neuropathologie	266
24.7	Genetische aspecten	267
24.8	Farmacotherapie	267
24.9	Preventie	267
	Literatuur	267
25	Progressieve supranucleaire verlamming	269
	<i>W.Z. Chiu, A.J.W. Boon, J.C. van Swieten</i>	
25.1	Inleiding	269
25.2	Kliniek	270
25.3	Diagnostiek en differentiële diagnose	272
25.4	Aanvullend onderzoek	272
25.5	Neuropathologische veranderingen bij PSP	273
25.6	Genetische aspecten	274
25.7	Prognose en beleid	274
	Literatuur	275

26	Corticbasale degeneratie	277
	<i>J.J. de Vries, K.L. Leenders</i>	
26.1	Inleiding	277
26.2	Kliniek	278
26.3	Diagnostiek en differentiële diagnose	280
26.4	Aanvullend onderzoek	280
26.5	Neuropathologie bij CBD	282
26.6	Behandeling	282
26.7	Prognose	283
	Literatuur	283
	Register	285